

ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรใน
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี
FACTORS OF POSITIVE PSYCHOLOGY EFFECTED TO SELF
ADJUSTMENT BEHAVIORS OF THE NOVICES IN
PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOL, DIVISION
GENERAL EDUCATION IN PATHUMTHANI
PROVINCE

Received : May 10, 2019

Revised : May 29, 2019

Accepted : June 30, 2019

พระนิพนธ์ โกวิโท(และเชอะ)¹

PhraNipon Govito(Laecher)

ผศ. ดร. กมลาศ ภูวชนาธิพงษ์²

Prof. Asst. Kamalas Phoowachanathipong

ผศ. ดร. สิริวัฒน์ ศรีเครือดง³

Prof. Asst. Siriwat Srikreadong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี 3) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สามเณรที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 97 รูป วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดผลปัจจัยการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี สถิติที่ใช้คือ สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ การทดสอบค่า (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test/ One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า :

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 15 ปี เป็นบุตรลำดับที่ 1 อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา มีผลการศึกษา 3.00 – 3.49 อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีระยะเวลาในการบรรพชา 1-3 ปี โดยที่อยู่ปัจจุบันพักอาศัยรวมกับเพื่อนสามเณร และมีภูมิลำเนาเดิมคือภาคอีสาน

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาพุทธจิตวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สามเณรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3.57 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความยึดหยุ่น การมองโลกในแง่ดีและความหวัง อยู่ในระดับมาก ส่วนความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านที่พักอาศัยก่อนบรรพชามีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านอารมณ์ (จิตใจ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0.05

ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกด้านความหวังมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านร่างกาย และสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกด้านความหวังมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านร่างกาย สังคม และสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0.05

ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวก คือ ความหวัง ด้านการมองโลกในแง่ดี และด้านความยืดหยุ่น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวก; พฤติกรรมการปรับตัว

Abstract

This research aims: 1) to study the personal factors and Self Adjustment Behaviors of novices in Phrapariyattidhamma School, General Education Division in PathumThani Province. 2) to study the Positive psychological factors and Self Adjustment Behaviors of novices in Phrapariyattidhamma School, General Education Division in PathumThani Province. 3) to study Positive psychological factors that are correlated to Self Adjustment Behaviors of novices in Phrapariyattidhamma School, General Education Division in PathumThani Province. This Quantitative research used a questionnaire designed to measure Self Adjustment Behaviors of novices in Phrapariyattidhamma School, General Education Division in PathumThani Province.

The sample used in this study are 97 novices who are studying in Phrapariyattidhamma School, General Education Division at PathumThani Province. The tools used in this research were questionnaires. Statistics namely frequency, percentage, mean and standard deviation. One-Way ANOVA test.

The results of research were found as follows:

Most respondents were more than 15 years old, being the first child, living with parents. and their GPA. are between 3.00 - 3.47. period of their ordination is 1-3 years, in the present they are living with others Novices and most of them are from Northern east of Thailand. on positive psychological factors, They have

high level. ($\bar{X}=3.58$) of it When considered in on Subdimension, it is found that the flexibility, optimism and hope at a high level while the confidence is at a moderate level.

Personal factors about housing before pre-ordination correlated with emotional adjustment (psychological) with statistical significance at 0.05 level. The personal factors and academic performance is associated with cognitive adjustment significance, the level of statistical significance. 0.05.

Positive psychological factors in hope were related to physical and social adjustment with statistical significance at 0.05 level. Positive psychological factors in hope were related to physical, social and intellectual adjustment with statistical significance at .0.05 level.

Positive psychological factors namely; hope, optimism. flexibility associated with Self Adjustment Behaviors of novices in Phrapariyattidhamma school, general education Division at PathumThani province. at The statistically significant at the 0.05.

Keywords: Factros of Positive Psychology; Self Adjustment Behaviors

1.บทนำ

การจัดการภายในตัวเองเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งยวด ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคลในการจัดการทั้งในส่วนของการภายในตัวเองและสิ่งรอบข้างตามเหตุปัจจัยต่างๆ ที่ตัวของบุคคลนั้นจะต้องเผชิญและเกี่ยวข้องกับในลักษณะที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในทางใดทางหนึ่ง อันจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของทางสังคม ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ที่ส่งผลถึงความเป็นไปของชีวิตในทางที่ดีหรือในทางที่ไม่ดี การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อการปรับตัวของพฤติกรรมของบุคคลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเหมาะสมแก่การดำเนินชีวิต ซึ่งการปรับเปลี่ยนของสภาพแวดล้อม สังคม สถานภาพและวัฒนธรรม จำเป็นที่ตัวของบุคคลจะต้องปรับตัวให้เข้ากับตามเหตุปัจจัยเหล่านี้ที่ดำเนินเป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะเป็นไปตามในสถานการณ์ที่ต้องการหรือจะเป็นไปตามสถานการณ์ที่ไม่ต้องการ ตัวของบุคคลนั้นจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ รับรู้ และยอมรับในสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ในสถานการณ์ที่ดำเนินไปอย่างช้าๆ หรือในสถานการณ์ที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งการปรับตัวของแต่ละบุคคลนั้นจะมีลักษณะการปรับตัวเฉพาะของตัวเอง และการปรับตัวนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างเป็นปกติสุขในสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินไปและในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น

กล่าวกันว่าช่วงชีวิตของมนุษย์ที่มีการปรับตัวยากและมีปัญหามากที่สุด คือในช่วงของวัยรุ่น ดังที่ เฮิร์ลลอค (Hurlock) ผู้ที่ศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่น กล่าวถึงวัยรุ่นว่า เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อ

เป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญญา และเป็นวัยที่มีความเคร่งเครียดทางอารมณ์ เนื่องจากว่าวัยนี้ร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่ นอกจากการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายแล้ว ในด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นเป็นวัยที่มีสภาพร่างกาย สภาพอารมณ์วัยรุ่น ไม่คงที่ คืออยู่ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งบางคนก็สามารถผ่านวัยรุ่นได้โดยไม่มีปัญหา แต่อีกหลายคนอาจประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นระยะของวัยรุ่นจึงเป็นระยะที่ผู้ใหญ่ต้องให้ความสนใจและช่วยเหลือ ประคับประคองให้เขาดำเนินชีวิตผ่านไประยะที่ผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจอันขลิทองจันทร์(2545)

สามเณรที่บรรพชาเข้ามาในพระพุทธศาสนานั้นยังเป็นวัยรุ่น ที่มีพื้นฐานองค์ความรู้ความสามารถในการจัดการทางด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านสติปัญญา ที่แตกต่างกันเหล่านี้ มีผลต่อการปรับตัวให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของสามเณร ความแตกต่างทางด้านภูมิหลังก่อนการบรรพชาสามเณร การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา ภูมิภาควัฒนธรรมและวิถีชีวิตมีผลต่อการปรับตัวพฤติกรรมของสามเณร ที่เมื่อต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สังคมใหม่ๆ และหมู่คณะที่มีเป็นจำนวนมากๆ มาอยู่ร่วมกัน ซึ่งสามเณรแต่ละรูปมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไปในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับบทบาทหน้าที่ของตนเองและในการอยู่ร่วมกับหมู่คณะ สามเณรบางรูปสามารถปรับตัวเข้ากับบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมในลักษณะที่ดี ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตให้การแสดงออกของพฤติกรรมต่อตนเองและหมู่คณะ สามเณรบางรูปหากไม่สามารถปรับตัวได้ตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ก็จะมีผลก่อให้เกิดปัญหาได้ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นการปรับตัวของสามเณรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งและมีความสำคัญอย่างมาก อันจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและประสบความสำเร็จในชีวิตของสามเณรเป็นลำดับไป

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในอดีตพบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับสามเณรที่ปรับตัวได้ดี และประสบความสำเร็จในการบวชเรียน ตัวอย่าง เช่น พระสวัสดิ์ เติดยาย ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของสามเณร ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 1 ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร นครปฐม และปทุมธานี พบว่า ตัวแปรที่สามเณรทำนายนการปรับตัวของสามเณรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ลักษณะทางจิต ได้แก่ ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และลักษณะทางสภาพแวดล้อมในวัด ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคมจากพระภิกษุพระสวัสดิ์ เติดยาย (2548) พระมหาสมชาย ศรีเลิศ(2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของสามเณรชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อ.เมือง จ. เชียงใหม่ พบว่า ในการปรับตัวของสามเณรด้านร่างกาย โดยภาพรวม พบว่า สามเณรมีการปรับตัวได้ดีในเชิงบวก อยู่ในระดับสูง (42.48%) ในการปรับตัวของสามเณรด้านร่างกาย โดยภาพรวม พบว่า สามเณรมีการปรับตัวได้ดีในเชิงลบ อยู่ในระดับต่ำ (74.18%) พบว่า ในการปรับตัวของสามเณรด้านอารมณ์ โดยภาพรวม พบว่า สามเณรมีการปรับตัวได้ดีในเชิงบวก อยู่ในระดับสูง (47.71%) ในการปรับตัวของสามเณรด้านอารมณ์ โดยภาพรวม พบว่า สามเณรมีการปรับตัวได้ดีในเชิงลบ อยู่ในระดับต่ำ (52.77%) พบว่า ในการปรับตัวของสามเณรด้านสังคม โดย

ภาพรวม พบว่า สามเณรมีการปรับตัวได้ดีในเชิงบวก อยู่ในระดับสูง (42.01%) ในการปรับตัวของสามเณรด้านสังคม โดยภาพรวม พบว่า สามเณรมีการปรับตัวได้ดีในเชิงลบ อยู่ในระดับต่ำ (70.34%) พบว่า ในการปรับตัวของสามเณรด้านสติปัญญา โดยภาพรวม พบว่า สามเณรมีการปรับตัวได้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 6 ข้อ อยู่ในระดับต่ำ (35.65%) ปานกลาง (35.42%) และสูง (40.76%) ในการปรับตัวของสามเณรด้านสติปัญญา โดยภาพรวม พบว่า สามเณรมีการปรับตัวได้ดีในเชิงลบ อยู่ในระดับต่ำ (40.76%) ส่วนพวงสร้อยวรกุล(2522) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพฯ และจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนและครูมาก นักเรียนในกรุงเทพฯ และนักเรียนในจังหวัดสงขลามีปัญหาในด้านการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การที่สามเณรจะปรับตัวได้มากหรือน้อยเกี่ยวข้องกับปัจจัยทั้งภายในตัวของสามเณรและปัจจัยภายนอกที่เป็นสภาพแวดล้อม

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ในการปรับตัวในด้านต่างๆ คือ ด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านสติปัญญา ที่มีต่อการปรับตัวในการดำเนินชีวิต อีกทั้งสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของสามเณร ตลอดจนกระทั่งปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกและภูมิหลังบางประการที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของสามเณร เพื่อจะได้ปรับตัวให้ถูกต้องและเหมาะสมกับการใช้ชีวิตในสมณะเพศ เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนและเพื่อจะได้ดำเนินชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมได้อย่างปกติสุข มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุดในการดำเนินชีวิตเป็นลำดับไป

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

2.2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

3.ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดปทุมธานีแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

2. ศึกษาระดับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานีที่มีปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกแตกต่างกัน

3. ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

3.2 ขอบเขตด้านสถานที่

ในการศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดปทุมธานีประกอบด้วย 2 สถานที่ คือ

1. โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโกเมศรัตนาราม ต.เชียงรากน้อย อ.สามโคก จ.ปทุมธานี
2. โรงเรียนพระปริยัติธรรมพระราหุล ต.คลอง 6 อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

3.3 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สามเณรที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 97 รูป

4.วิธีการดำเนินวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ได้ใช้วิธีการค้นคว้า 2 วิธี คือ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยอาศัยข้อมูลจาก หนังสือเอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยเกี่ยวข้องต่างๆ
2. ศึกษาจากภาคสนาม (Field Survey) คือ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สามเณรที่กำลังศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโกเมศรัตนาราม ต.เชียงรากน้อย อ.สามโคก จ.ปทุมธานี และโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระราหุล ต.คลอง 6 อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี เป็นจำนวน 97 รูป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมโดยแจกแบบสอบถาม กับสามเณรโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโกเมศรัตนาราม ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 57 รูป และโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระราหุล ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 40 รูป โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเองและให้เวลาผู้ตอบ

แบบสอบถามจนเสร็จเรียนร้อยและขอรับแบบสอบถามคืน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ 2561 – มีนาคม 2561

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ, งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, วิทยานิพนธ์, สารนิพนธ์ในระดับปริญญาโท และในระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมทั้งในระบบออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้โดยแบ่งออกเป็น จำนวน 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ด้านปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นด้านปัจจัยทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดคะแนนด้านปัจจัยการปรับตัว

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแนวเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทางในการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะ แบบปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปประมวลผล

2. จัดทำการลงรหัส แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าสถิติกับเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2.1 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประมวลผลเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หรือการหาค่าสถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าความถี่ (Frequency)
- 3) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
- 4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 5) Independent Samples T-test
- 6) F-test (One-Way ANOVA)
- 7) สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

5.ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาระดับปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล (ประกอบด้วย อายุ ลำดับบุตร ที่อยู่อาศัยก่อนบรรพชา ผลการศึกษา ระดับชั้นเรียน ระยะเวลาที่บรรพชา ที่อยู่ปัจจุบัน และภูมิลาเนาเดิม) กับพฤติกรรมการปรับตัว (ประกอบด้วย การปรับตัวด้านร่างกาย การปรับตัวด้านอารมณ์ (จิตใจ) การปรับตัวด้านสังคม และการปรับตัวด้านสติปัญญา) พบว่า

1) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านที่พักอาศัยก่อนบรรพชามีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านอารมณ์ (จิตใจ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ศึกษาาระดับปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกโดยรวม

N=97				
ลำดับ	ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวก	μ	σ	แปลผล
1	ความยืดหยุ่น	3.67	.703	มาก
2	การมองโลกในแง่ดี	3.58	.734	มาก
3	ความหวัง	3.57	.695	มาก
4	ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง	3.45	.659	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		3.57	.595	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกโดยรวม ($\mu = 3.57$, $\sigma = .595$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านความยืดหยุ่น ($\mu = 3.67$, $\sigma = .703$) รองลงมา ด้านการมองโลกในแง่ดี ($\mu = 3.58$, $\sigma = .734$) ส่วนด้านความหวัง มีค่า ($\mu = 3.57$, $\sigma = .695$) และด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมีค่า ($\mu = 3.45$, $\sigma = .659$) ตามลำดับ

3. ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

1) ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวก ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานีในด้านร่างกาย สังคม และสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวก ด้านความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานีในด้านร่างกาย สังคม และสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวก ด้านการมองโลกในแง่ดี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานีในด้านร่างกาย สังคม และสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวก ความยืดหยุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานีในด้านร่างกาย สังคม และสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 คือ พบว่าระดับพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรมีทั้งการปรับตัวในทุกๆด้านอยู่ในระดับการจัดการตนเองได้ดีและมีความเหมาะสมในบางส่วน แต่ในบางด้านอาจจะมีพฤติกรรมการปรับไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากการเปลี่ยนไปของสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม และการดำเนินวิถีชีวิตจากเดิม ความคุ้นเคยที่ดำเนินชีวิตก่อนหน้านี้ที่จะมาบรรพชาเป็นสามเณร มีความเป็นอิสระภาพในหลายด้านในการดำเนินชีวิต ไม่ได้มีกฎเกณฑ์ ข้อระเบียบต่างๆ ดังเช่นสามเณร จึงมีอิสรภาพตามความเป็นในวิถีของสามเณร แต่เมื่อบรรพชาเป็นสามเณรมาอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก จำต้องเรียนรู้ กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ ข้อวัตรต่างๆของสามเณรและในการอยู่ร่วมกันของชนหมู่มาก จึงอาจมีการปฏิบัติในกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ ข้อวัตรย่อหย่อนไปในบางประการ ทำให้พฤติกรรมการปรับตัวจึงมีความไม่เหมาะสมไปเท่าที่ควรในบางประการ แต่ในบางประการมีการจัดการภายในตนเองและกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างด้วยดี มีความสอดคล้องผลการวิจัยของกมลลาศ ภูวนาพงศ์ ; ดร. พุทธชาด แผนสมบุญ และคณะ(2560: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการฝึกอบรมที่ ๑ (กลุ่มทดลอง A) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ารูปแบบการฝึกอบรมที่ ๒ (กลุ่มทดลอง B) และกลุ่มควบคุมที่ไม่มีการฝึกอบรม คือ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและพฤติกรรมต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เหมาะสม ๔ ด้าน คือด้านเหตุผลในการคิด การควบคุมตนเองค่านิยม การใช้เครือข่ายออนไลน์ และพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากการวิจัยจะพบว่าปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรได้อย่างเหมาะสมในบางประการ แต่บางประการถือว่ายังต้องมีการสนับสนุนเพิ่มขึ้น ด้วยการรับรู้ เรียนและนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเองกับผู้อื่นให้เป็นไปด้วยดี เนื่องจากปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปรับได้อย่างดีงามและเหมาะสม โดยมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ความหวัง การมองโลกในแง่ดี และความยืดหยุ่น เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมการปรับได้อย่างเหมาะสมมีความสอดคล้องผลการวิจัยสายสมร เณยกิตติ (2554:บทคัดย่อ)ผลการวิจัยพบว่า 1)การศึกษาองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า องค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความหวัง การมองโลกในแง่ดี และความยืดหยุ่นตัว มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และสามารถวัดองค์ประกอบของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของพยาบาลวิชาชีพได้ 2)โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของพยาบาลวิชาชีพประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติการให้คำปรึกษา โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา ตลอดทั้งเทคนิคทางจิตวิทยาที่ใช้ในการพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของพยาบาลวิชาชีพ 3)ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกโดยรวมลระย

องค์ประกอบของกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ 4) ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกโดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่รับ .๐๑

7. ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอยู่ 3 ประการดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อพฤติกรรมการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ส่วนของจิตวิทยาเชิงบวก 4 ด้านพบว่า จิตวิทยาเชิงบวกระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ดังนั้น หน่วยงานมีความจำเป็น เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนา ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรส่งเสริมกิจกรรมเสริมทักษะทางจิตวิทยาเชิงบวก และพฤติกรรมปรับตัวกับสามเณร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีกิจกรรมการส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องพฤติกรรมปรับตัวให้กับสามเณร เพื่อพัฒนาศักยภาพของสามเณรในการดำเนินชีวิตประจำวันให้ดำเนินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ควรตระหนักให้ความสำคัญกับสิ่งสนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนของสามเณรในบริบทต่างๆ เช่น ห้องเรียน อุปกรณ์ สื่อเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ให้เหมาะสมกับสามเณร

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง

- พระมหาสมชัย ศรีเลิศ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของสามเณรชาวเขา: ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- พระสวัสดี เติตฉาย. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

- พวงสร้อย วรกุล. “การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา”. **ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาการแนะแนว**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2522.
- อัญชลี ทองจันทร์. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี”. **ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- กมลาศ ภูวนาธิพงศ์ ;พุทธิชาติ แผนสมบูรณ์ และคณะ, “ค่านิยมและพฤติกรรมต้นแบบการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ตามแนวพุทธจิตวิทยาบูรณาการของสามเณร”, **รายงานการวิจัย** , (วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒), หน้า บทคัดย่อ
- สายสมร เฉลยกิตติ. “การพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของพยาบาลวิชาชีพ โดยการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบบูรณาการ”. **ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้ คำปรึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔.